

Az erdő a tájfutás stadionja

A tájékozódás az emberi kultúra része. Ősidők óta erre volt és van szükség, ha el akarunk jutni egyik helyről a másikra. Történhetett ez csillagok és elbeszélés alapján, barlang falára festett ábrákkal, napjainkban pedig a GPS-es navigáció utasításai szerint.

A technikai fejlődés következtében az emberiség jelentős részének az élete elszakadt a mindennapi létfenntartás erőfeszítéseitől. Akinek szüksége van az erőfeszítés élményére, az a sportban élheti ki. Gerelyt hajít, mint a hajdani vadász, fut, hogy „elfogja a sebzett zsákmányt”, tájfut, hogy részese legyen a felfedezés élményének.

Mi is az a tájfutás?

A tájfutás olyan sportág, amelynek teljesítésekor szellemi és fizikai feladatot kell egyszerre megoldani. A versenyzőknek a természetes környezetről (erdőről, parkról) készült térképen megjelölt ellenőrző pontokat kell – meghatározott sorrendben – megkeresni a terepen, és a legrövidebb idő alatt a célba érní. Az útvonalat a pontok között a versenyző választja meg. A verseny eszközei a tájoló és a terepről készült térkép. Ez utóbbi speciális jelkulccsal és méretarányban (általában 1:15 000 vagy 1:10 000) nagy részletességgel ábrázolja a terepet. Az erdészeti nyilvántartási térkép csak az erdőterületek határvonalait és a főbb jellegzetes domborzati és mesterséges vonalakat, pontokat ábrázolja.

A tájfutás klasszikus formájában futva kell a feladatot teljesíteni, de bármilyen helyváltoztatási mód (kerékpár, ló, télen séléc) használatával összekapcsolható a tájékozdási feladat megoldásával.

Különleges megmérettetést jelentenek az éjszakai versenyek. Mozgássérülteknek kerekesszékes versenyeket rendeznek, de a világtalanok számára is történetek próbálkozások.

Sportágunk a kikapcsolódás különleges formáját adja a 21. század emberének: sport közben visszavezeti a természetbe, az egészséges környezetbe, fejleszt a problémamegoldó és döntésképességét. A versenyek során nemcsak a terep, de a környék természeti szépségeinek, földrajzi, kulturális kincseinek a felderítésére is alkalom nyílik.

A tájfutásban az élsport és a családi szabadidősport remekül ötvöződik. A korcsoport-beosztás (a 10 éves gyerekektől a 21 évnél idősebb felnőttekig 2 évenként, a 35-ös szenior korcsoporttól kezdve akár 90 évesekig 5 évenként) lehetővé teszi, hogy a család minden tagja megtalálja a maga versenyfeladatát, ellenfeleit.

Az egyes korcsoportokon belüli fokozatok pedig – elit, A, B, C – a feladat fizikai és technikai nehézségében különböznek, más-más kihívást jelentve a kezdők és gyakorlottak számára.

Igazolás a tájfutó bójánál

Mit kell csinálni a versenyen?

A versenyzők egyenként indulnak, az azonos kategóriabeliek 2-4 percenként követik egymást. A rajtnál kapja meg mindenki a térképet, melyen feltüntették a rajtot, sorszámozva a versenypálya pontjait és a célt. A rendezők a térképen adják meg a pontmegnevezéseket, hogy mit kell az adott helyen keresni, megtalálni (például szikla, gödör, ösvénykanyar).

A pontokon ún. bóját helyeznek el. Ez az oldalain átlósan megosztott piros-fehér (narancs-fehér), háromoldalú hasáb alakú jelzés, amelyen azonosító kód látható.

Ebből lehet beazonosítani, hogy valóban jó helyen vagyunk, és nem egy másik ellenőrző pontnál járunk. A bójánál digitális adatrögzítővel (SI card) igazolni kell, hogy valóban a térképen jelölt pontot találtuk meg. Így sorban jöhetnek a következő pontok, egészen a célig.

A pálya során a lehető leggyorsabb haladás (futás) mellett térképolvasási, terepazonosítási, útvonalválasztási feladatokat kell folyamatosan megoldani. Az egyes pontok között mindenki a számára legmegfelelőbb utat választja, amelyet a legjobbnak, a leggyorsabban teljesíthetőnek ítélt. Fontos, hogy a futás tempóját és a gondolkodást egyeztetni tudjuk, hogy mindig pontosan kövessük az eltervezett útvonalat, de az iram is kellően gyors legyen.

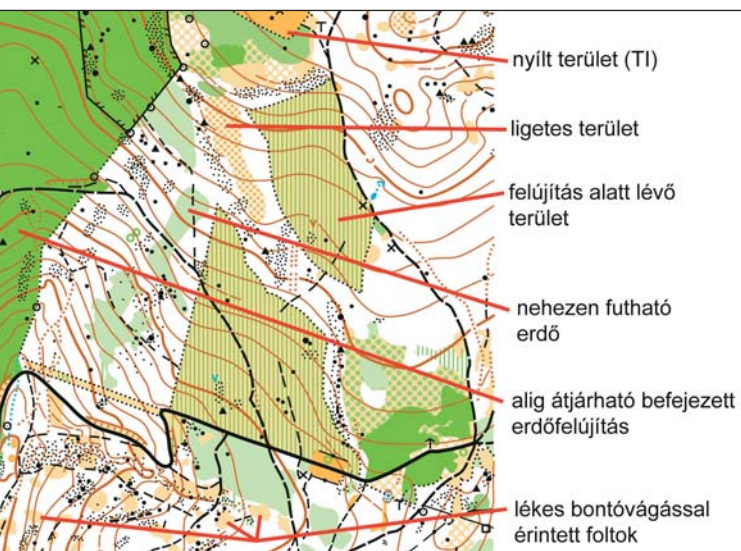
A versenyeken a sportággal ismerkedők is kipróbálhatják a tájékozódás élményét. Előzetes nevezés nélkül a nyílt kategóriákban helyszíni jelentkezés után is lehet indulni.

A versenyek időpontjairól és helyeiről a Magyar Tájékozdási Futó Szövetség internetes oldalán lévő versenynaptárból tájékozódhatunk (<http://mtfsz.hu/>)

A tájfutás eredete

A történelem folyamán zajlott háborúkban felmerült az az igény, hogy a katonák alaposan megismerjék azt a terepet, amin ki kell játszani, le kell győzni az ellenséget. Már a 17-18. századtól történetek kísérletek a tereptárgyak, a domborzat minél pontosabb térképi ábrázolására. A Svéd Katonai Akadémia 1840-től előírta a kadetoknak, hogy el kell sajátítani a távolságmérés, a magasság-meghatározás, a térképvázlat-készítés tudományát. Gyakorlatokat végeztek ismeretlen terepen elhelyezett katonai objektumok felkutatására, bemérésére, helyzetének rögzítésére a térképen. 1888-tól a katonanövendékeknek kötelező volt a térképolvasás és a terepen való tájékozdási feladatok elvégzése. Mivel ez időben Svédország Norvégiával perszonálunióban állt, mindkét nemzet magáénak tudja az első tájfutó verseny megrendezését, valamikor az 1890-es években. Ennek olyan sikere lett, hogy attól kezdve sorra rendezték a versenyeket más országokban is.

Krasznai Orsolya
Tabáni Spartacus SKE

Jelkulcs tájfutó térképen

Amiről a tájfutó térkép „mesél”

A térképnek abban kell segítenie a rendezőket és versenyzőket, hogy megtudják hová lehet elhelyezni, illetve hol található az ellenőrző pontok. Ábrázolja a jellegzetes fákat és sziklákat, a forrásokat, a vadgazdálkodási létesítményeket (pl.: magasles), a talajszelvény gödröket, dagonyákat stb. Megmutatja azokat a domborzati képződményeket, tereptárgyakat, amelyeket a versenyző haladás közben felismer. Tájékoztat a domborzat kitétségeről, lejtési viszonyairól, a talajfelszín állapotáról. A haladás gyorsaságát befolyásoló növényzetről szí-

Sport és családi program

nek segítségével ad terepi információt. A „fehér szín” a jól futható szálerdő. A „zöld szín” három árnyalata a fiatal, befejezés utáni állapotú erdőben való áthaladás lehetőségét mutatja, pl. a sötétzöld még az alig átjárható állapotot ábrázolja. A felújítás alatt lévő területre nem helyezhető el ellenőrző pont és rajtuk átfutni is csak az utakon lehet. A „sárga szín” árnyalatai az átlátható nyílt területeket jelzik. A zöld sraffozás a haladást akadályozó aljnövényzetet, esetleg újulatot ábrázolja.

Urbán Imre

titkár, OEE Erdei Sportok Szakosztály

22. Európai Erdészeti Tájfutó Bajnokság (EFOL) 2015 – Pécs-Orfű, Mecsek

A Mecsekerdő Zrt. az Országos Erdészeti Egyesülettel és a Tájfutásért Pécs Alapítvánnyal közösen rendezi meg 2015. augusztus 10-15. között a 22. Európai Erdészeti Tájfutó Bajnokságot (EFOL) Orfűn.

Várják:

- az erdészeti, faipari és természetvédelmi szervezetek,
- az e szakmák oktatási és kutatási intézményeinek alkalmazottjai, nyugdíjasai,
- az alvállalkozói kapcsolatban lévők,
- az erdőtulajdonnal rendelkezők,
- az erdész végzettséggel rendelkezők,
- az előbbieken felsoroltak családtagjai,
- az Országos Erdészeti Egyesület tagjainak jelentkezését.

A versenyen a sprint, a normál táv és a váltó mellett nyílt kategóriát is hirdetnek, ahová alapvető tájékozódási ismeretekkel rendelkezők jelentkezését várják, minden más megkötöttség nélkül.

A programban erdész szakmai fórum és szakmai kirándulások is szerepelnek.

Nevezési határidő: 2015. május 31.

Részletek a <http://www.efol.eu/2015> és <http://www.mecsekerdo.hu/efol-2015> weboldalakon érhetők el.

